

Fair trade

Nebudme však příliš pesimističtí. Vidím, jaké množství lidí nezištně věnuje svůj čas různým organizacím, odborům a všemožným občanským a pastoračním sdružením. Jsou to dobrovolníci, kteří dávají z lásky. Všechny charitativní organizace dávají z lásky. Velmi zajímavé mi připadají iniciativy související s fair trade. Znáte určitě ten princip: obchody, kde člověk najde produkty koupené za trochu vyšší cenu přímo u výrobců ve třetím světě, aby mohli ze své práce důstojně žít. Je to úžasná věc; díky ní se rozvíjejí mnohé chudé vesnice daleko po světě. Přesvědčivé příklady ukazují, že pozitivní ekonomické iniciativy mohou pomáhat lidem, pokud se peníze dají do služby rozvoje. Například takový Muhammad Yunus, bankéř chudých z Bangladéše. (Pozn. překl.: Proslavil se konceptem mikroúvěru, tj. poskytování drobných půjček chudým podnikatelům, kteří nedosáhnou na úvěr od tradiční banky; založil Banku Gramín, s níž v roce 2006 obdržel Nobelovu cenu za mír.) Někteří lidé, kteří mají peníze, se podílejí na pokroku lidstva. Pro věřící je problém se na tom účastnit. Kladete si spousty otázek o svém vztahu k penězům. Umíte snad dávat líp? Máte super plat, velké nové auto, neuvěřitelné vymyšlenosti v obýváku: znamená to snad, že nemáte problém s penězi? Nemyslím. Dokážete jen tak říct, kolik berete? Ne. Peníze většinou zůstávají tabu, je to něco, co je uzavřené v trezoru paměti.

Guy Gilbert – *At se ti život povede!*

Příklad bohatství

Jeden bohatý muž vzal syna na projížďku po svém kraji. Chtěl, aby chlapec při pohledu na chudáky z venkova pochopil hodnotu věcí a uvědomil si štěstí, které ho potkalo. Strávili celý den a celou noc na statku u skromné venkovské rodiny. Když se vrátili domů, zeptal se otec syna: „Jak se ti cesta líbila?“ „Moc, otče.“ „Viděl jsi, jak chudí a potřební muži lidé být?“ „Ano.“ „A co jsi se naučil?“ „Viděl jsem, že my máme jednoho psa, kdežto oni mají čtyři. My máme bazén dlouhý dvacet pět metrů, kdežto oni mají potok bez konce. My máme na dvoře lampy z ciziny, ale oni mají hvězdy. Náš dvůr vede k okraji domu, ale jejich se ztrácí za horizontem. A hlavně jsem, otče, viděl, že mají čas, aby spolu byli a povídali si. Vy s matkou musíte pořád pracovat a téměř nikdy vás nevidím.“ Když domluvil, otec neřekl ani slovo, a chlapec dodal: „Díky, otče, žes mi ukázal, jak bohatými se můžeme stát!“

- Možná se od těch nejhudších mužů naučit, že...

- Mohl bych se osvobodit od některých věcí, které mě zotročují.

- Moje chudoba se nazývá...

Lednička

Jeden lakomec se kdysi vydal k lékaři a řekl mu. „Pane doktore, od té doby, co jsem si koupil lednici, nemohu klidně spát!“ Lékař se hozeptal: „Copak je příliš hlučná?“ „Ne, mám jiný problém, trápí mě hrozná nejistota – když zavřu dvířka, zůstane uvnitř světlo svítit dál a odebírá elektrinu, anebo vypne?“

Lakomství je matkou chamtivosti a chamtivost přináší neblahý „komplex hromadění“, který nás zotročuje tak, že nám bere i spánek, protože proměňuje vynikajícího služebníka – peníze – ve zlého pána.

José Carlos Bermejo – *Příběhy pro uzdravení duše*

Prameny, odkazy

Jeruzalémská Bible; Luke T. Johnson – Evangelium podle Lukáše – Sacra pagina; Misál na každý den liturgického roku; Petr Mareček – www.biblickedilo.cz

Vydává Pastorační středisko brněnské diecéze jako součást diecézního biblického programu Vezmi a čti. Ke stažení na www.vezmiacti.cz.

biblický program brněnské diecéze 2010 - 2013

www.vezmiacti.cz

18. neděle v mezidobí – cyklus C

4. srpna 2013

¹³Někdo ze zástupu požádal Ježíše: „Mistře, řekni mému bratrovi, aby se rozdělil se mnou o dědictví!“ ¹⁴Odpověděl mu: „Člověče, kdo mě ustanovil nad vámi soudcem nebo rozhodčím?“ ¹⁵Potom jim řekl: „Dejte si pozor a chraňte se před každou chamtivostí. Neboť i když má někdo nadbytek, jeho život není zajištěn tím, co má.“ ¹⁶Pověděl jim toto podobenvství: „Jednomu bohatému člověku se na poli hojně urodilo. ¹⁷Uvažoval tedy sám pro sebe: „Co udělám? Vždyť už nemám, kam svou úrodu uložit!“ ¹⁸Tohle udělám,“ řekl si, „strhnu své stodoly, vystavím větší a tam složím všechno své obilí i své zásoby.“ ¹⁹Pak si mohl říci: „Máš velké zásoby na mnoho let. Klidně si žij, jez, pij, vesele hoduj!“ ²⁰Bůh však mu řekl: „Blázne, ještě této noci budeš muset odevzdat svou duši a čím bude to, co jsi nashromáždil?“ ²¹Tak to dopadá s tím, kdo si hromadí poklady, ale není bohatý před Bohem.“

Lk 12,13-21

Úvod k meditaci

Chraňte se před každou chamtivostí! Jaký je můj vztah k věcem? Nemyslím si, že je můj život zajištěn materiálními věcmi? Čemu věnuji své síly? Neskrývá se za mým veškerým úsilím jen jídlo, pití, zábava, záliby a blahobyť? Jsou v mém životě i jiné hodnoty a cíle?

Jsme zajištěni jako všichni tvorové Boží láskou. Přílišné starosti o naše osobní zajištění (popř. o zajištění církve apod.) uráží starostlivost našeho Boha, který je láska a nemůže ani ptáka neživit, ani lilii nešatit. Kdo s Bohem nepočítá, dopouští se již od začátku chyby a je označen jako hlupák – blázen. Upadl do sebeklamu. Důvěřujme více Boží lásce! Ježíšova slova: *Hleďte nejprve Boží království, a to ostatní vám bude přidáno* (Lk 12,31) ukazují na správný základ životního úsilí.

Výklad biblického textu

Kontext: V předchozích verších Ježíš povzbuzuje své přátele k statečnosti. Ukazuje, že příznání se k němu může vyvolat pronásledování, ale ukazuje také na pomoc Ducha Svatého. Při pronásledování se jasně ukazuje, jakou mají věci hodnotu.

v. 13-14 – K takovým sporům byli povoláváni rabíni nebo starší, kteří měli problém objasnit. Je velmi obtížné stanovit právní rámec, který platil v tehdejší době, pokud jde o problematiku rozdělení dědictví. Máme totiž k dispozici jen velmi málo biblických textů, které se zabývají touto tematikou (srov. Nm 27,8-11; 36,7-9; Dt 21,17). Židovské zákonodárství svědčí o snaze vyhnout se dělení majetku. Z tohoto důvodu byla většina dědictví určena prvorozenému, zatímco zbytek byl rozdělen mezi ostatní sourozence. Z kontextu není možné stanovit, o jaký dědický problém šlo. Chtěl snad starší bratr získat dědictví a nechtěl je nechat rozdělit? Nebo chtěl mladší bratr užívat svůj díl nezávisle? Právě spory o dědictví odhalují mnohdy silné zaměření na majetek a často vedou k prudkým a doživotním nepřátelstvím v rodinách.

v.15 – Varování před hamižností se objevuje nejen v židovské literatuře (Test. Jud. 19,1), ale setkáváme se s ním rovněž v novozákonní literatuře (2 Kor 9,5; Ef 4,19; 5,3; Kol 3,5; 1 Sol 2,5; 2 Petr 2,3.14).

**Týden
s Božím
slovem**

1. čtení:

Kaz 1,2; 2,21-23

2. čtení:

Kol 3,1-5.9-11

Evangelium:

Lk 12,13-21

Srovnání:

¹⁴Sk 7,27;

¹⁵1 Tim 6,9-10;

²⁰Job 27,8;

²¹Mt 6,20;

Lk 12,33-34

v.21 – Bohatý člověk totiž vytváří projekt, ve kterém s Bohem nepočítá, ve kterém si vystačí sám se svým bohatstvím. Bohatý člověk není schopen vést s Bohem dialog, neboť se postavil na jeho místo v samostatném a nezávislém plánování své existence. Bohatství není špatné samo o sobě, ostatně jako kterákoli součást stvoření, jež byla člověku svěřena. Přesto však může vést k zapomenutí na Boha. Bohatství totiž dává člověku pocit, že je schopen takřka všeho a uvádí ho tak do klamu, který mizí až v okamžiku smrti. Pochybení bohatého člověka spočívá v přesvědčení, že mu jeho majetek může zajistit šťastný život. Jeho starostlivost zaměřená na shromažďování majetku k pohodlnému životu způsobila, že ztratil ze zřetele smysl existence, který spočívá v hledání Božího království.

K tématu

Hodnoty mají co do činění s důstojností. Chrání důstojnost člověka. Kdo vnímá svou vlastní hodnotu, nemá zapotřebí snižovat hodnotu ostatních. Dokáže se těšit z hodnoty druhých, uznávat ji a podporovat. Kdo má však pocit, že sám žádnou cenu nemá, musí druhé neustále snižovat, aby dokázal sebe sama snést. Latinské slovo pro hodnotu „virtus“ znamená „síla, zdroj energie“. Hodnoty jsou zdroje, z kterých čerpáme sílu. Anglické slovo pro hodnotu „value“ pochází z latinského slovesa „valere“, což znamená „být zdravý, silný“. Hodnoty udržují nás a naše soužití zdravé a posilují naši společnou práci. Už před 2500 lety popsali řečtí filozofové, především Platon, čtyři základní lidské hodnoty: spravedlnost, statečnost, uměřenost a moudrost. Křesťanská tradice je z řecké filozofie přejala a nazvala je „kardinálními ctnostmi“. K těmto hodnotám připojila ještě tři křesťanské ctnosti: víru, naději a lásku. Tyto hodnoty jsou nezávislé na západní kultuře spojeny se základní podstatou člověka. Chrání důstojnost člověka ve všech náboženstvích a kulturách – i když mají v mnoha různých jazycích lidstva rozdílná jména – a mají platnost dodnes.

Jako první základní lidskou hodnotu je třeba jmenovat spravedlnost. Ta pro Platona znamená především činit po právu sám sobě, své podstatě, správným způsobem hodnotit své vlastní tělo, duši a ducha. Kdo je sám k sobě spravedlivý, nenechá se ohnout, jde zpříma a čestně svou cestou. Bude napřimovat také ostatní a spravedlnost tak získává sociální rozměr – být spravedlivý vůči druhému člověku. Latiníci to nazývali „suum cuique“ – každému, co jeho jest. To vede ke spravedlnosti mezi lidmi: ke spravedlivému rozdělování statků, spravedlivému rozdělení příležitostí, spravedlivým šancím na vzdělání, spravedlivé mzdě. Ježíš nazývá blahoslavenými ty, kteří hladoví a žízní po spravedlnosti. Ví, že zde na Zemi žádné absolutní spravedlnosti nedosáhneme. Ale musíme vždy usilovat o to, abychom vytvořili spravedlivé struktury a příležitosti jak ve firmách, tak po celém světě. „Kdo seje spravedlnost, sklídi pokoj;“ říká Bible. Bez spravedlnosti není pokoj ani ve firmě, ani v rodině, ani ve světě. Pokud ve firmě vládnou nespravedlivé struktury, ztratí se mnoho energie tím, že se jimi lidé vyčerpávají a vzpírají se jim, místo aby svou energii napřeli do práce. Je-li všechno uspořádáno spravedlivě a správně, je tato energie uvolněna pro vlastní aktivitu a plánování. V nespravedlivých poměrech probíhá neustále zákopová válka mezi soupeřícími uskupeními i v rámci hierarchie. Spravedlnost je tedy skutečným zdrojem síly jak pro jednotlivce, tak pro firmu. Spravedlnost je však hodnota, která v celosvětově působící firmě nemůže platit pouze pro jednu lokalitu. Firma jako Puma musí dbát na to, aby s jednotlivými provozovny v různých zemích nakládala spravedlivě. Co firma dělá, musí být správné a spravedlivé pro všechny lidi na všech kontinentech. Firmy, ve kterých vládnou spravedlivé struktury, nevyváží pouze zboží, ale také hodnoty. Spravedlivým systémem odměn a spravedlivým zacházením se zaměstnanci vytvářejí prostředí, které vyznačuje i ven ke společnosti a ovlivňuje ji.

Druhou hodnotou, o které hovoří už Platon, je statečnost. Znamená odvahu vystoupit a bojovat za své vlastní přesvědčení, i když přitom budu napaden či zraněn. Statečný se neohýbá. Jasně zůstává sebou samým. Statečnost není umíněnost, nýbrž znamená ochotu postavit se zpříma před druhými za sebe sama a za to, co zastupuji, i když budu odmítnut, kritizován, nebo dokonce napadán. Dnes bychom tuto ctnost nazvali občanskou statečností. V současné době se mnoho lidí řídí

názorem většiny. Protože v sobě nenacházejí žádnou hodnotu, upadají do závislosti na hodnotách souhlasu, stávají se z nich přitakávači, schovávající se v davu. Statečnost znamená odvahu trvat i na nepohodlných rozhodnutích, jsme-li přesvědčeni o jejich správnosti. Člověk pak svá rozhodnutí nevyjadřuje anonymně, nýbrž má odvahu podívat se každému jednotlivci do očí a hájit před ním své stanovisko.

Třetí hodnotou u Platona je pravá míra. Svätý Benedikt ji nazývá moudrou umírněností a je pro něj „matkou všech ctností“. Umírněnost neznamená průměrnost. Jde naopak o umění zacházet se sebou samým, s druhými a přírodou uměřeně. Co tato stará ctnost znamená, nazýváme dnes trvalou udržitelností. (...)

Čtvrtá ctnost je podle Platona moudrost. To znamená schopnost nalézt v daný okamžik správné rozhodnutí, to, co je za stávajících okolností světové ekonomiky a situace ve firmě možné a žádoucí. Moudrost není spojována s příliš vysokými ideály. Znamená schopnost propojit velké myšlenky s každodenní realitou. Tomáš Akvinský, jeden z nejvýznamnějších církevních učitelů a středověkých filozofů, se domnívá, že moudrost (latinsky „prudentia“) pochází z prozíravosti (latinsky „providentia“). Moudrost potřebuje širší horizont, potřebuje vizi. Jen když mám vizi, když se dívám dál než na příští okamžik, dokážu se v tomto momentu správně rozhodnout. Moudrý má cit pro člověka. Předvídá, jak se druhý bude chovat. Moudrý je vždycky vidoucí, někdo, kdo vidí hlouběji, kdo je prozíravý. Nejedná zbrkle, nýbrž se napřed důkladně podívá na to, co dělá a kam to povede. Německé slovo „rozumný“ má také význam „vzdělaný, duševně obratný“. Rozumný člověk je také vždy moudrý člověk. Moudrý se latinsky řekne „sapiens“. Slovo pochází ze „sapere“, což znamená „chutnat“. Pro latiníky je moudrý ten, kdo dokáže chutnat sám sobě, kdo má rád sám sebe.

Anselm Grün – Bůh a peníze – Dialog mnicha s manažerem

Peníze

Bez druhých lidí se nám život nemůže vydařit. Na jejich svobodě a štěstí závisí svoboda a štěstí naše. Nemůžeme být sami a ignorovat druhé. Zapomínáme, že v našich bohatých zemích máme chudé? Že ti lidé žebrají na ulicích, že mrznou? Někteří nemají peníze na zaplacení elektřiny. Tuhle prý nějaký nezaměstnaný zemřel na „podchlazení“ v autě, kde přespával. Dalo by se říct, že mrzl a trpěl bídou.

Kdybyste tak, vy politici, chtěli být raději služebníky druhých, místo abyste se starali o průzkum veřejného mínění a opětovné zvolení; kdybyste se tak vy, ředitelé továren, nesnažili vydělat víc peněz, než potřebujete; kdybyste vy, křesťané, kteří chodíte na nedělní mše, skutečně žili evangeliem, všechny země světa by byly křesťanské a spolupracovaly by spolu.

„Běda vám, bohatým,“ říká svätý Lukáš. A předtím prohlásil: „Blahoslavení chudí.“ Sám Kristus řekl: „Snáze projde velbloud uchem jehly, než aby bohatý vešel do Božího království.“ Silnější příměr snad ani nemohl vybrat. V tomto ohledu byl Kristus velmi drsný.

„Zlý pes“

V naší době už nemůžeme mít otevřené dveře jako za starých časů, s připraveným talířem pro případného návštěvníka. Přidáváme si zámky navíc a na dveře připevňujeme cedule „Pozor, zlý pes!“ Jsme v egoistické společnosti, která se však zároveň umí podělit. Francouz je dobrý dárcem. Dává stále víc prostřednictvím různých televizních sbírek. Bravo! Jenže je snadné převést sto eur z kreditky na mladé postižené lidi, které osobně neznáme – a přitom voláme na policii, když se nám cizí mladíci ometají kolem auta...

Bohatý, který nesdílí něco z chudoby toho, kterému chce pomoci, zůstává stále egoistou uzavřeným do sebe. Pokud dáváme jen z vlastního nadbytku, náš dar nestojí za nic. Mám moc rád tuto větu ze Starého zákona: „Dal jsi chudému, ale vlastně jsi mu jen vrátil nepatrnou část toho, cos mu ukradl.“ Proroci té doby nebyli právě uhlazení, jejich argumenty se nepodobaly skalpelu, ale spíš sekeře. Byli k bohatým velmi kritičtí.